

Ενότητα 1

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΦΟΡΗΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ Ι

ΣΤΑΔΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΦΟΡΗΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΑΔΙΩΝ

- ❖ Περιγραφή – Τεκμηρίωση - Διάγνωση φθορών
- ❖ Προκαταρκτικός σχεδιασμός επεμβάσεων
- ❖ Απολύμανση – Απεντόμωση
- ❖ Στερεώσεις προετοιμασίας – Ζωγραφικής επιφάνειας
- ❖ Ξυλουργικές εργασίες (Εξυγίανση – Ενδυνάμωση φορέα)
- ❖ Φυσικοχημικές Αναλύσεις – Διαγνωστικές εξετάσεις
- ❖ Μηχανικός – Χημικός καθαρισμός ζωγραφικής επιφάνειας
- ❖ Αισθητική αποκατάσταση
- ❖ Εφαρμογή νέου βερνικιού

ΔΙΑΓΝΩΣΗ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Οι αρχικές ενέργειες που ενδείκνυται να πραγματοποιηθούν όταν ένας συντηρητής κληθεί να αναλάβει τη συντήρηση φορητής εικόνας είναι:

- Παραλαβή του αντικειμένου από το χώρο που βρίσκεται - Επιτόπια αυτοψία στο χώρο (Συνθήκες διατήρησης αντικειμένου).
- Συλλογή πληροφοριών από τον κάτοχο.
- Διασφάλιση ασφαλούς μεταφοράς αντικειμένου στο εργαστήριο συντήρησης.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- ✘ Με την άφιξη του αντικειμένου στο εργαστήριο:
  - Ξεκινά η σύνταξη του δελτίου συντήρησης.
  - Προκαταρκτική επισκόπηση της κατάστασης διατήρησης.
  - Γίνεται λεπτομερής περιγραφή του αντικειμένου και των ορατών φθορών του.
  - Φωτογραφική τεκμηρίωση

ΔΙΑΓΝΩΣΗ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- ✘ Το αντικείμενο φωτογραφίζεται, καταρχάς στο ορατό φάσμα, για την τεκμηρίωση της αρχικής του κατάστασης.
- ❖ Ο πλάγιος – εφαπτομενικός διάχυτος φωτισμός είναι ο πλέον ενδεδειγμένος.
- ❖ Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην καταγραφή πάσης φύσεως φθορών.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- ✘ Η σε βάθος μελέτη της τεχνολογίας κατασκευής, η ακριβής διάγνωση του είδους και της σοβαρότητας των φθορών, η εύστοχη ιεράρχιση των εργασιών, η επιλογή των κατάλληλων μεθόδων και υλικών καθαρισμού, προϋποθέτουν τη συμβολή σύγχρονων τεχνολογικών μέσων. Η διενέργεια εξετάσεων και αναλύσεων μπορεί να κυμαίνεται από την απλή μικροσκοπική και στερεοσκοπική παρατήρηση έως τη χρήση προηγμένου τεχνολογικού εξοπλισμού και μιας πλήρους σειράς φυσικοχημικών αναλύσεων.

Σχεδιαστική αποτύπωση – τεκμηρίωση φθορών

Σχεδιαστική αποτύπωση σε Melinex (πηγή: προσωπικό αρχείο)

- ✘ Ο προκατακτικός σχεδιασμός των επεμβάσεων είναι ένα απαραίτητο στάδιο που οφείλει να διενεργείται διεξοδικά και με επιμέλεια.
- ✘ Είναι απαραίτητος για:
  - Τον καθορισμό ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος εργασιών.
  - Τον προϋπολογισμό ενός –έστω ενδεικτικού- κόστους εργασιών και υλικών.
  - Την παραγγελία και έγκαιρη προμήθεια των απαιτούμενων ποσοτήτων αναλώσιμων υλικών.
  - Την ιεράρχιση και τον προγραμματισμό της σωστής ακολουθίας ενεργειών-επεμβάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και ο πιο προσεκτικός προγραμματισμός μπορεί να αναθεωρηθεί ή και να ανατραπεί, ανάλογα με τα αποτελέσματα των αναλύσεων και τα δεδομένα που θα προκύψουν στην πορεία των εργασιών. Αυτό όμως δεν καθιστά ανώφελη την πραγματοποίησή του, καθότι η κατάστρωση και τήρηση του σχεδιασμού γίνεται πιο εύκολη και επιτυχημένη με την πάροδο του χρόνου και φυσικά...

... με την εμπειρία!

ΜΙΑ... ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗ!

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΞΥΛΟΦΑΓΩΝ ΚΟΛΕΟΠΤΕΡΩΝ

Lyctus brunneus

Hylotrupes bajulus

Anobium punctatum

Bostrychus capucinus

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟ ΞΥΛΟΦΑΓΑ ΕΝΤΟΜΑ – ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ

Μια ιδιαίτερως επείγουσα εργασία είναι η απεντόμωση. Αν κατά την προκαταρκτική επισκόπηση – εξέταση του αντικειμένου διαπιστωθεί προσβολή του ξύλινου φορέα από ξυλοφάγα έντομα, τότε το αντικείμενο πρέπει να απομονωθεί και να εφαρμοστεί κάποια μέθοδος καταπολέμησης της προσβολής.

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟ ΞΥΛΟΦΑΓΑ ΕΝΤΟΜΑ – ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ

- ✘ Τα πιο συνηθισμένα (και επικίνδυνα) έντομα που προσβάλλουν το επεξεργασμένο ξύλο και επομένως τον ξύλινο φορέα μιας φορητής εικόνας είναι τα κολεόπτερα. Γνωστότερος εκπρόσωπός τους είναι το κοινό σαράκι (*Anobium punctatum*).

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟ ΞΥΛΟΦΑΓΑ ΕΝΤΟΜΑ – ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ

Ο κύκλος της ζωής του σαρακιού αποτελείται από τέσσερα στάδια.

- ❖ Αυγό
- ❖ Προνύμφη (ξυλοφάγο σκουλήκι)
- ❖ Νύμφη
- ❖ Τέλειο έντομο

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟ ΞΥΛΟΦΑΓΑ ΕΝΤΟΜΑ – ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ

Μέθοδοι απεντόμωσης

- ❖ Με υγρά εντομοκτόνα (Π.χ. Per-xil 10).
- ❖ Με υποκαπνισμό (fumigation) (Φωσφίνη).
- ❖ Με χρήση αδρανών αερίων σε αεροστεγή θάλαμο (Υποκατάσταση ατμοσφαιρικού αέρα με Άζωτο ή Διοξείδιο του Άνθρακα).

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟ ΞΥΛΟΦΑΓΑ ΕΝΤΟΜΑ – ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ

Εναλλακτικά – Συνδυαστικά με τα προηγούμενα...

Έγχυση διαλύματος Paraloid B72 σε ακετόνη (πηγή: προσωπικό αρχείο)

ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ

Ανάλογα με τη κατάσταση διατήρησης της εικόνας και πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω διεργασία, πιθανόν να χρειαστούν επεμβάσεις στερέωσης του στρώματος προετοιμασίας ή/και τμημάτων της ζωγραφικής επιφάνειας.

Πηγή: Ιστοσελίδα ΜΒΠ Θεσ/νίκης

<http://www.mbp.gr/e/>
%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B1-
%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%B1-
%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82

Σε κάθε περίπτωση, ο σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός βοηθάει....

ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ

Αλλά και χωρίς αυτά, η δουλειά πρέπει να γίνεται....

ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ

Συνήθη στερεωτικά υποστρώματος και ζωγραφικής επιφάνειας:

- Υδατικό διάλυμα Primal SF016 (περίπου 5% κ.ο.)
- Paraloid B72 σε ακετόνη (4 - 8% w/v, ανάλογα την περίπτωση)

Αφού έχουμε εξασφαλίσει ως ένα βαθμό την βελτίωση της κατάστασης του αντικειμένου μας με την απεντόμωση και τις τοπικές στερεώσεις, έχουμε το περιθώριο να προχωρήσουμε σε μια πιο αναλυτική εξέταση, με διαγνωστικές μεθόδους που αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία, στο μέτρο του εφικτού και ανάλογα με τις υποδομές και τις δυνατότητες συνεργασιών.

✘ Περισσότερα όμως για τις διάφορες μεθόδους φυσικοχημικών αναλύσεων...

✘ ... Στο επόμενο μάθημα

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!